

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director: **DIMITRIE ALEXANDRESCO**Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Iualta
Curte de CasațieRedactor-proprietar: **I. S. CODREANU**Licențiat în Drept și științe de Stat
Avocat

ABONAMENTUL

Pe an, în România, cu Tabla. . . 45 lei
6 luni 20 „
3 luni 10 „
Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

**Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet**

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația

București, **CALEA RAHOVEI**

Lângă Palatul Justiției

TELEFON № 16/98 —

S U M A R

— **Avocat și client. Câteva observații din viața advocătească,** de d-l avocat **Alexandru Tascovici;**

JURISPRUDENȚA :

— Casație s. I: **Constantina I. Marinescu zisă și Lința C. Ionescu cu G. Alexandrescu** (Netezarea unui act de stare civilă în registrele unei comune, numai atunci poate face dovada unei omisiuni în registrele de stare civilă ale acelei comune și deci a ținerii lor neregulate, pentru a fi admisibilă proba cu martori, când se va constata de judecătorii de fond că există indicii și prezumțiuni că partea s'a născut în acea comună);

— Casație s. II: **Alexandru Mișu cu Soc. Româno-Americană s. a.** (Dacă acceptarea unei oferte a avut loc mai târziu decât termenul stipulat, ea nu poate avea de efect formarea unui nou contract, fără un nou consimțământ al concedentului și în atare caz, noul contract de concesiune petroliferă trebuie să fie transeris spre a fi opozabil terților, neputându-se invoca transcrierea contractului primitiv, ale cărui efecte nu mai pot subsista din moment ce oferta cuprinsă în el nu a fost acceptată de concesionar în termenul util);

— Trib. Dolj s. III: **Ion Radu Păpău cu C. Turturici s. a.** (Partea civilă nu are drept de opoziție), cu o **Notă**, de d-l Dem. D. Stoenescu și o altă **Notă** a d-lui profesor I. Tanoviceanu.

Rezumatul Jurisprudenței Curții noastre de Casație

Casație s. I: No. 1: Competința. — Litigiu. — Declaraarea valoriei în acțiune. — Imposibilitatea părâtului de a constata valoarea declarată din cauza declinatorului de competență dela prima instanță. — Dacă în acest caz se aplică art. 62 și 64 din legea jud. de ocoale din 1896; **No. 2:** Autoritate de lucru judecat. — Hotărîre de respingerea unui apel ca tardiv. — Dobândirea efectului lucrului judecat. — Dacă instanța mai poate judeca ua al doilea apel în contra aceleiași hotărîri. — Art. 1201 c. civ.

Casație s. II: No. 1: Recurs în casație. — Materie civilă. — Declaraarea lui la această instanță. — Cazul când a fost declarat la altă instanță. — Calcularea termenului din ziua primirii la casație. — Art. 38 I. Curții de casație; **No. 2:** Drept electoral. — Dobrogea. — Acordarea întregimei drepturilor politice. — Minor. — Dreptul său a reclama calitatea de cetățean în timp de un an d-la majoritate. — Adresarea cererii la tribunal care judecă cu apel la Curtea de apel; **No. 3:** Distrugere. — Dacă constituie acest delict faptul de a întoarce cu plugul un ogor ce se pretinde că e al altuia. — Soluție negativă. — Casare fără trimitere. — Art. 352 c. p. și 35 lit. a din legea Curții de casație; **No. 4:** Abuz de încredere. — Instrințarea lucrurilor sechestrate. — Plata ulterioară deschiderei acțiunei publice. — Existența delictului. — Inutilitatea unui termen de grație. — Art. 330 al. 1 c. penal; **No. 5:** Furt. — Circumstanță personală autorului. — Rudenie cu reclamantul. — Apărare de pedeapsă. — Art. 307 c. penal. — Dacă poate folosi tănuitorului. Soluție negativă; **No. 6:** Legea meseriilor. — Maistru și lucrător găsiți fă. a. carnet. — Contravenție. — Declinarea competenței de a judeca atât din partea judecătoriei, cât și a tribunalului, ca fiind de competență (asei meseriilor. — Dacă e loc la regulamentul de competență.

Casație s. III: No. 1: Expropriare. — Oferta administrației. — Răspunsul proprietarului. — Fixarea pretențiunilor. — Acordarea unei despăgubiri superioare de către instanța de fond. — Exces de putere. — Casare. — Art. 36 și 51 l. p. exprop.; **No. 2:** Contravenție vamală. — Constatare. — Proces-verbal. — Aprobarea lui în 5 zile. — Lipsă de nulitate. — Dacă trebuie semnat fiecare filă a procesului-verbal de agentul constator și de contravenient. — Contravenție săvârșită de o societate în nume colectiv. — Modul de reprezentare al societății la constatarea contravenției. — Art. 210 l. vamală; **No. 3:** Taxe succesoriale. — Avere dotală rămasă moștenire copiiiilor. — Plata taxei succesoriale, independent de taxa datorită pentru înzestrare, care se plătește la moartea înzestrătorului. — Art. 48 și 49 l. timbrului.

Avocat și client*)

Câteva observații din viața advocătească.

Clientul în advocatură este puntea de trecere între avocat și chestiunea asupra căreia avocatul este chemat a-și exercita activitatea lui profesională. Și în această calitate clientul îmbracă deseori aspecte foarte interesante, cari merită toată atenția și aceasta cu atât mai mult cu cât clientul adesea este stânca de care se sfarm unele iluzii profesionale la cei care sunt prea tineri pentru a se putea spune că au o experiență în profesiune. Câteva din aceste aspecte sufletești ale clientului *juridic* (dacă-i pot spune așa) am plăcerea a vă comunica astăzi, — observații mărunte culese zi cu zi, pe sala pașilor pierduți, când par'că nimic nu e mai bun de făcut decât să observi și să te observi. De aceea, cele ce urmează vă rog să le luați ca atare. Nu am pretenția unui tot armonizat sau sistematizat. Aceasta ar presupune prea multe și... drept e să recunosc că ar fi prea greu pentru puterile mele.

* *

Iată deci pe clienții noștri obișnuți. Deși în

*) Conferință ținută la baroul de Putna în ziua de 3 Martie 1913.

amănunțimi pot diferi între ei, totuși după un mic examen, vom observa că clienții juridici au *ceva* comun, un fel de pecete care-i trădează. Are *ceva* în privire și în alură, care-l deosebește de cei ce n'au procese și această alură se evidențiază și mai mult în atmosfera specială a sălei pașilor pierduți.

Privirea lui e și îngrijorată și dusă pe gânduri, are tresăriri scurte, aproape nevăzute, — adeseori îl poți surprinde șoptind singur, iar în mersul lui se strecoară o ușoară nesiguranță, care denotă o prea mare concentrare de gândire. Nerăbdarea sub deosebitele ei forme, o cunoaște bine clientul nostru și această nerăbdare se manifestă în deosebite chipuri: mișcări bruste, mici violențe de limbaj, tresăriri la un sgomot sau la o chemare care nu-l privește, etc...

Nu-l interesează nimic decât chestiunea lui și are o nesecată dorință ca cei din jurul lui să-i zică: «ai toată dreptatea...» și aceasta, dacă s'ar putea, să i se zică în mod necurmat. Lucrul acesta îl întărește și pentru prezent și-l face, ca la sfârșitul procesului deși a pierdut să se mângâie: «am pierdut, dar am avut dreptatea cu mine...» Iar dacă altul nu se arată de loc sau prea puțin interesat de afacerea lui, — clientul deși cuprins de tristă presimțire, totuși, prin contrast, vrea să se arate vesel sau chiar turbulent, ironizând sau persiflând pe cei ce se îndoiesc de dreptatea cauzei lui.

Din toată această delicată și nepătrunsă țesătură de contraste, — din această încredere de arabescuri curioase, se încheie priveliștea generală pe care sufletul clientului o prezintă ochilor noștri.

Vă puteți deci lesne închipui la câte erori putem fi supuși, în practica profesiunii noastre, tocmai din cauză că avem de aface cu un suflet complex, ale cărui aspecte pot adesea fi tocmai contrare realității aceluși suflet. De aceia ziceam la început că această parghie — clientul — este de multe ori, pentru avocații tineri, stânca de care se sfarm iluziile primelor începuturi profesionale.

* * *

Bănuiala — această otravă care înveninează așa de des sufletele oamenilor — este unul

din defectele de căpetenie a clientului juridic. Orice vei face, oricâte asigurări sincere și hotărâte îi vei da, — oricât de dreaptă și neșovăitoare îți va fi purtarea, clientul nu va putea nici odată să te privească fără îndoială, — fără ca să nu aibă pe fundul sufletului o cât de slabă umbră de bănuială. Oricând vei zări în ochii clientului o șuviță fină de bănuială, rău ascunsă de el, tocmai fiindcă și el i și dă seama de prezența ei în sufletul lui. Adeseori găsești pe chipul clientului un zâmbet echivoc, curios. Acesta nu e decât zâmbetul bănuiei, adică: el își dă seama de bănuiala din suflet, vede că tu, avocat, l-ai simțit și atunci el surâde acest zâmbet bizar, care nu-i nici de bucurie, nici de luare în răs, — e un zâmbet care pare a zice: «m-ai prins, dar nu face nimic, hai să zâmbim amândoi, căci tot prieteni am rămas și așa...»

De multe ori însă, această bănuială îmbracă haina exterioară a vorbeii sau a gestului. O vorbă care ar părea aruncată în vânt sau o mișcare care ar părea absolut inconștientă, sunt semne neîndoioase că clientul te bănuiește în mod hotărât. Numeroase ar fi exemplele care ar evidenția aceasta, dar nu pot fi cuprinse în cadrul unei conferințe.

Nu insist de asemeni de cazurile când bănuiala clientului se manifestă în mod prea evident și ostil, aceste cazuri neaducând aproape nici o lămurire în cauză.

... Și bănuiala aceasta este de deosebite și complicate feluri: uneori clientul i-ți bănuiește cunoștințele juridice, spionându-te în toate chipurile și comparându-te cu alți colegi, — alte ori i-ți pune la îndoială cele ce-i spui, în afară de chestia pur juridică, — în fine, clientul îți suspectează până și chestia bănească a afacerii...

La câte urmări rele duce acest lucru, — numai o experiență îndelungă a profesiunii ne-o poate spune. Credința noastră în această privință este că acest lucru influențează în mod direct asupra firei avocatului și în mod indirect asupra formării mentalității generale a corpului de avocați. Acest lucru determină în mod fatal o anumită stare de lucruri în corpul advocătesc și această determinare e deajuns de puternică pentru a întreține o stare de lucruri rea și dăunătoare corpului. Acest mod de a fi al clientului, atrage

un anumit mod de a fi al avocatului și din jocul acesta zilnic și de sute de ori zilnic, închipuți-vă ce galimatias dăunător se statornicește în viața corpului nostru !..

* * *

Clientul, în egoismul ce i-l dă afacerea care-l pasionează așa de mult, își închipue că atunci când a încredințat această afacere avocatului, — acesta este dator ca să fie zălogul exclusiv al afacerii încredințate și nici altei chestiuni a oricui altul, nu datorează avocatul atâta zălogie ca la a lui. Care avocat n'a surprins în ochii clientului o mare părere de rău, când era forțat să se convingă că avocatul datorește aceiași solitudine tuturor afacerilor încredințate și că nu-i poate acorda favoarea de a se ocupa exclusiv numai de tribunalele lui. Care din noi n'a avut cu vre-unul din clienți acest dialog :

— Te rog, domnule avocat, să te ocupi serios cu afacerea mea. . .

— Fără doar și poate, — mă voi ocupa cum obișnuiesc să mă ocup de toate afacerile ce mi se încredințează. . .

Aici clientul se cam foaște, ezită puțin, și-ți spune :

— Da . . . , așa e . . . , dar te rog ca pentru mine să ai o *specială* atenție. . . Te rog. . .

. . . Și din amănunțita studiere pe care clientul o face zilnic speței lui, ajunge de-i cunoaște toate cotloanele, — așa încât îți expune chestia, e aproape imposibil să-l pricepi. Trebuie să-l reduci la cea mai simplă expresie, trebuie să-l faci să înțeleagă că deși avocat, nu poți ști pe din afară o chestie care ți-e cu desăvârșire străină ca încatenare de fapte.

Tot în modul acesta putem explica de ce clientul vine adeseori la avocat în chiar ziua procesului, — fapt ce constituie una din marile mizerii ale breslei. Închipuindu-și că avocatul știe sau trebuie să știe pe din afară orice chestii, dar mai cu seamă chestia *lui*, — clientul vine poponete în ziua procesului și la observația ta că de ce vine așa de târziu, îți răspunde plin de naivitate :

— Da nu-i nici o greutate pentru d-ta . . . , că asta-i meseria d-tale. . .

Și de câte ori în asemenea împrejurări, nu

avem de aface cu spețe din acelea care reclamă un studiu amănunțit și foarte serios ? !..

* * *

Cu toate acestea, mai bine ca oricine, clientul știe când vine cu o afacere nedreaptă. Deși își dă aerul că e perfect convins de dreptatea cauzei lui, — totuși tocmai această deplină încredere îl trădează mai repede.

De asemeni el pricepe când a fost simțit de avocat și din clipa aceea, deși demascată, duce cu avocatul un adevărat duel de priviri și spionări. De cele mai multe ori însă iese învins din această luptă și atunci ia niște aere de o naivitate ridicolă, pretextând fie că nu cunoaște legea, fie că cutare l'a indus în eroare, etc. . .

Când însă clientul, deși cu cauza absolut nedreaptă, e însă convins că are dreptate, — atunci el apare în fața avocatului ca un obstacol foarte greu de învins. Și câte ceasuri nu-și pierde avocații în zadar și câtă energie și câte argumentări nu se mistuiesc de giaba, în jocul acesta ce se statornicește uneori, între avocat și client !..

* * *

Noțiunea justiției nefiind încă clară în multe din mințile celor ce vin să-și caute dreptatea în templul zeiței Themis, — mulți își închipuesc că judecătorii, — preoții chemați să întrețină focul sacru al templului, — sunt lesne influențați de prietenia ce ar avea-o cu vre-un avocat sau mai ales cu vre-un om politic de seamă. Și vă puteți închipui cât de zdrobitoare este deziluzia, când acest bilanț se sfarmă — de cele mai multe ori — de zidul tare al sentinței judecătorești !.. Drept e însă să consemnăm aici că această mentalitate a început a cădea în domeniul legendei și că astăzi, datorită recrutării magistraților din tot ce are intelectualitatea țării mai bun și inamovibilității chiar din primele trepte ale edificiului juridic, — clientul a început a pricepe și a se convinge că judecătorul când îmbracă toga, s'a desbrăcat în prealabil de toate prejudecățile de prietenie sau ură, de răsbunare sau impilare.

Neapărat că nimeni nu poate fi atât de optimist ca să afirme că nu sunt și excepții. Da, — dar aceste excepții — după cum e cântecul — nu fac decât să confirme regula generală.

Până însă ca clientul să ajungă pe deplin con-

vins de cele afirmate mai sus, — va mai trece încă multă vreme. Prea recente sunt în trecutul nostru exemplele la școala cărora s'au făurit ideile pe care clienții le aveau și le au încă despre justiție, — pentru că să pretindem o schimbare pe cât de bruscă, pe atât de nenaturală. Și tocmai fiindcă suntem într'o epocă echivocă de tranziție, — asistăm adesea la situații de acelea (provocate de modul de a fi al clientului) care ne aruncă cu mintea și cu simțirea cu decenii îndărăt.

Totdeauna, în fața unei asemenea situațiuni, am avut un sentiment adânc de răzvrătire, — de protestare... Mă răzvrăteam mai mult împotriva unui învechit sistem, decât împotriva clientului care nu era decât o victimă a acestui sistem...

* * *

Un alt aspect — de data aceasta ceva mai vesel — ce mi-l prezintă clientul, este următorul:

Clientul având mereu în minte pricina lui și nutrinđ un sentiment hotărât ostil pricinei adversarului său, ajunge, aproape nesimțit, să capete sentimente ostile și pentru persoana adversarului său. (Nu vorbesc de cazurile când pricina adusă în fața judecăței nu e chiar efectul unei uri personale).

Inarmat cu aceste sentimente, pe care le alimentează zi cu zi, ceas cu ceas, — clientul se prezintă avocatului, îi expune chestia și îl angajează. Nimic de seamă până aici în raporturile profesionale dintre avocat și client. Când însă, pe sala pașilor pierduți, clientul își vede avocatul în bună tovărășie cu avocatul adversarului său, — când îi vede pe amândoi glumind și discutând împreună, — atunci șarpele indoelei și al mahnirei s'a furișat în sufletul clientului, aproape fără voia lui.

I-și inchipue că avocatul trebuie numai decât să-și însușească sentimentele de dușmănie de care-i animat sufletul lui, nu numai pentru cauza adversarului, nu numai pentru persoana adversarului, — dar chiar — culme — pentru avocatul adversarului!.. Și atât de adevărată este această constatare, încât în lumea tribunalelor, s'a constănit și terminologia care traduce prin vorbe ceea ce gândește clientul pus în această situație.

Care dintre noi nu știe că foarte dese-ori, clientul exclamă: «cum nu era să pierd dacă

avocatul meu *s'a ajuns*» cu avocatul adversarului!..» Și de câte ori, în destăinuirile pe care clienții ni le fac, nu ne spun ei, ca un fel de avertisment rău ascuns; «În afacerea cutare am avut de avocat pe d-l X, dar am pierdut că era ena mu che ena su cu avocatul *de partea cealaltă*, și de aceia l-am lăsat». E ca și cum ți-ar zice: «vezi să nu faci și d-ta la fel, că te las și pe d-ta».

Un coleg cu care vorbeam zilele trecute tocmai asupra acestui lucru, îmi comunică că acolo pe unde profesează el, termenul *ad hoc* întrebuițat în asemenea împrejurare este altul și anume zice de avocat că *s'a abonat*. De unde s'o fi trăgând această terminologie, ce cauze vor fi determinat denaturarea cuvântului «a se abona», — ne-a fost peste puțină la amândoi s'o putem desluși, iar un alt coleg din județul Prahova mi-a afirmat că prin partea locului se întrebuițează expresia: «și-a dat coastele cu adversarul, sau cu avocatul adversarului».

După cum vedeți, în materie, avem o bogată colecțiune și nu nărul acestor nestimate tinde a crește.

Tot din cauza aceasta — într'o măsură numai — clientul își cere ca să iei alături pe un alt avocat, pe care îl bănuiește el că ar putea fi avocatul adversarului și se teme de aceasta. Un fel de imobilizare a unui eventual adversar, printr'o prietenie momentană și interesată. O adevărată diplomatie!..

Dar oricât ar lupta clientul pe calea aceasta, lupta lui devine din zi în zi mai neputincioasă și cu timpul va renunța desăvârșit la ea. În adevăr, corpul avocațesc cu toate micile lui defecțiuni — și unde nu sunt defecțiuni? — tinde a se prezenta publicului justițiabil ca un tot armoni, ca un tot în care membrii ce-l compun se găsesc între ei, în raporturi de amicitie evidentă și continuă. E un fel de dezarmare forțată pe care corpul avocațesc prin aceasta, o opune clienților care se obișnuiseră a crede că avocatul trebuie să se îmbrace în haina... sentimentală (dacă-i pot zice așa), a clienților...

Acest rezultat se mai datorește și faptului că pe zi ce trece, lupta ce se dă la bară, tinde a deveni o luptă pur juridică, pe terenul obiectiv

al Dreptului, — din care luptă — prin urmare — dispar orice considerațiuni de persoane.

* * *

Clienții-jurisconsulți!... Iată o altă înfațișare sub care ni se prezintă unii din clienții noștri.

Având câteva noțiuni vagi de drept empiric, câștigate din oarecare incursiuni în lumea tribunalelor, clientul-jurisconsult, în îndrăzneala pe care i-o dă o adâncă convingere în cele ce știe, ar fi supărător dacă n'am avea pentru el o foarte bună și sigură armă.

Iată pe clientul-jurisconsult etalându-ți cu lux de expresii și cu convingere deosebite lucruri, care se potrivesc, în fond, la speța lui tot așa de bine cum se potrivește nuca în perete. Dacă ar fi să-l iei în serios și să cauți să-l convingi că e eronat, desigur că vei pierde vremea de giaba. Clientul se crede infailibil în convingerea lui. Riști chiar să-ți compromiți reputația, de care te bucuri în ochii lui. E și o chestie de amor propriu de jurist... empiric. De aceea, ca să nu cazi în această cursă, este de întrebuintat un alt sistem, — un sistem inofensiv și admirabil în consecințe. *Să-l iei pe acest client în serios*, — adică să-l faci să creadă că-i ei în serios toate dizertațiile lui, iar la gogoșile lui să-i opui altele mai mari. Efectul este subit: amical neavând cum controla cele spuse de avocat și văzându-l așa de serios, — dintr'un lesne înțeles sentiment de amor propriu și de... colegialitate, va aproba tot ce spune avocatul, fara să bage de seama că se păcălește.

Cu sistemul acesta toată lumea-i mulțumită: și clientul care, cu mare bucurie, vede cât de temeinice îi sunt cunoștințele juridice și avocatul că scapă așa de ușor de o mare belea.

Intr'altfel, acest specimen de client, e totdeauna foarte supărător...

Expunându-vă aceste câteva mici observații din viața intimă a profesiunii noastre, am căutat a desluși pe cât am putut câteva aspecte pe care sufletul clientului ni-l oferă, când e vorba de raporturile profesionale dintre noi și ei.

Se impune însă — de asemeni — a desluși și rostul acestor observații; — se impune — cu alte cuvinte — să vă explic ce m-a mânat să vă expun aceste observații și ce scop — fie cât de

mic și neînsemnat — ar putea avea comunicarea mea.

Ce m-a mânat? Dorința de a fixa în haina cuvântului și a scrisului, aceste gândiri vagabonde, aceste gândiri isvorâte în mijlocul unei vieți comune, — în vârtoarea vieții noastre avocațești — care pe lângă că e o viață superioară de speculații de-o ideală abstracție, — dar e și o viață involburată și viforoasă. Nicăieri, ca în viața tribunalelor, nu va găsi cineva, acest amestec ciudat de viață superioară și senină cu viață adesea sguduitor de furtunoasă!...

Și e bine că în această *lună specială*, să fixăm din loc în loc și din când în când câte un țărșș cât mai bine înfipt, pentru ca în acest mod să putem, la un moment dat, să ajungem a ne cunoaște viața profesiei noastre, *sufletul* profesiei noastre. Scopul acestei comunicări? Pe lângă că el se cuprinde, implicit, în cele spuse chiar acum, dar cele expuse mai pot avea un senz special.

Ajungând treptat-treptat, prin asemenea observații a ne cunoaște viața noastră profesională, —ajungând a avea ori-când la îndemână elementele după care să putem cuprinde cu gândirea, întreg sufletul vieții noastre profesionale, —se înțelege de la sine că atunci vom putea opune lumii aceștia de clienți juridici în special și tuturor în general, *un mod al nostru de a fi* hotărât, clar, și care să impună. Vom forma mentalitatea cea nouă a breslei noastre, —vom ajunge ceea ce de sigur vom ajunge: acel corp în Stat de care ori-cine, va trebui să țină seama.

Focșani, Martie 1913

ALEXANDU LASCAROV

Avocat

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 23 Ianuarie 1913

Președinția d-lui C. R. MANOLESCU, președinte

Constantina I. Marinescu zisă și Lința C. Ionescu cu G. I. Ionescu.

Filiațiune. — Dovedirea ei — Martori. — Cazurile când proba cu martori este admisă. — Netrecerea unui act de stare civilă în registrele unei comuni. — Proba cu martori. — Admiterea ei numai când se va constata de judecători, că partea s'a născut în adevăr în acea comună. (Art. 33 c. civ.).

1) Dovada cu martori pentru dovedirea filiațiunii este admisibilă nu numai în cele două cazuri excepționale prevăzute de art. 33 c. civ., adică, când nu vor fi casnici sau se vor fi pierdut registrele de stare civilă, ci și în cazul când acele registre au fost finite neregulat și prezintă lacune, de oarece, și în acest caz, reclamantul se

găsește în imposibilitate de a-și procura un titlu scris pentru dovedirea filiațiunei.

2) Neținerea regulată a registrelor unei comune sau lacunele ce se găsesc în ele, nu poate să rezulte numai din faptul că cutare act de stare civilă nu se găsește trecut în registrele ținute de cutare comună, de oarece negăsirea actului de stare civilă în registrele acelei comune, poate proveni și din faptul că actul s'a petrecut în altă comună;

Prin urmare născuterea unui act de stare civilă în registrele unei comune numai atunci poate face dovada unei omisiuni în registrele de stare civilă ale acelei comune și deci a ținerei lor neregulate, pentru a fi admisibilă proba cu martori, când se va constata de judecătorii de fond că există indicii și prezumpțiuni că partea s'a născut în adevăr în acea comună *).

Deciziunea No. 67/913.—Casată după recursul făcut de Constantina I. Marinescu zisă și Lința C. Ionescu sentința trib. Muscel No. 201/912, dată în proces cu G. Alexandrescu.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier Sărățeanu;

Pe d-l avocat D. Dobrescu în dezvoltarea motivelor. de casare; și

Pe d-l avocat I. A. Văsănescu, în combateri;
Deliebrând

Asupra motivului de casare:

«Tribunalul a comis un exces de putere căci mi-a re-pins admiterea probei cu martori în dovedirea nașterii mele deși am probat cu certificatul Primăriei Topoloveni și al grefel trib. că în registrele de stare civilă nu s'a găsit înscris cazul nașterii mele; mai mult, în interesu adevărului trib. să fi ascultat martori și numai dacă din declarațiile lor cu jurământ, nuși făcea convingerea, putea să mi respingă cererea dar așa m'a desmoștenit de averea tatălui meu printr-o interpretare greșită a spiritului legii. Excesul de putere rezultă și din faptul că eu am probat starea mea civilă cu actul de căsătorie și în tot cazul făcusem începutul de probă».

Deliberând,

Având în vedere sentința supusă recursului din care se constată că recurenta, revendicând, în calitate de fiică a proprietăritului Păun Mihalcea aprox. motiv 31 ani, răzor de vie pe rod, pământ ce se deține de intimat, acesta i-a contestat calitatea de fiică legitimă a sus numitului defunct; Că spre a dovedi această filiațiune, recurenta a cerut proba cu martori, de oare-ce registrele de stare civilă din com. Topoloveni, unde este născută, nu sunt ținute în regulă și spre a dovedi acest fapt a prezentat certificate de la Primăria com. Topoloveni și de la grefa Tribunalului, cum și extractul după actul său de căsătorie cu No. 1 din anul 1884 liberat de Primăria com. Topoloveni, în care act se arată că este născută în com. Topoloveni și că este fiica lui Păun Mihalcea;

Considerând că Tribunalul după apărarea intimatului, respinge ca inadmisibilă proba cu martori cerută de recurentă în dovedirea filiațiunei sale, de oare-ce certificatele liberate de Primărie și de grefa Tribunalului nu dovedește că nu s'au ținut registre de stare

civilă în acea comună sau că acele registre s'au pierdut, ci numai că nu se găsesc trecute, la data indicată de recurentă, nici nașterea ei nici căsătoria lui Păun Mihalcea;

Considerând că dovada cu martori pentru dovedirea filiațiunei este admisibilă nu numai în cele două cazuri excepționale prevăzute de art. 33 c. civil, adică când nu vor fi existat sau se vor fi pierdut registrele de stare civilă, ci și în cazul când acele registre au fost ținute neregulat și prezintă lacune, de oare-ce și în acest caz, reclamantul se găsește în imposibilitate de a-și procura un titlu scris pentru dovedirea filiațiunei;

Considerând că această dovadă a neținerei regulate a registrelor unei comune sau a lacunelor ce se găsesc în ele nu poate să rezulte numai din faptul că cutare act de stare civilă nu se găsește trecut în registrele ținute de cutare comună, de oare-ce negăsirea actului de stare civilă în registrele acelei comune poate proveni și din faptul că actul s'a petrecut în altă comună;

Că prin urmare născuterea unui act de stare civilă în registrele unei comune numai atunci poate face dovada unei omisiuni în registrele de stare civilă ale acelei comune și deci a ținerei lor neregulate, pentru a fi admisibilă proba cu martori când se va constata de judecătorii de fond că există indicii și prezumpțiuni că partea s'a născut în adevăr în acea comună;

Considerând că, în speță, recurenta pe lângă certificatele de la Primărie și de la grefa Tribunalului, pe care Tribunalul le discută și le înlătură, mai prezentase și un extract după actul său de căsătorie cu Const. Ion. în care se arată că este născută în com. Topoloveni și că este fiică a lui Păun Mihalcea;

Că din acest act putea să rezulte pentru judecătorii de fond, dacă l'ar fi avut în vedere și l'ar fi examinat, o prezumpțiune că recurenta s'a născut în comuna Topoloveni, astfel că în acest caz născuterea nașterii recurentei în registrele acelei comune constituia în adevăr o dovadă de neregulă a acelor registre, care făcea admisibilă proba cu martori conform art. 33 citat;

Că, prin urmare, Tribunalul examinând, din acest punct de vedere, actul de căsătorie invocat și prezentat de recurentă, a comis un exces de putere și a violat art. 33 c. civil, astfel că motivul de casare este fondat și cătă să fie admis;

Pentru aceste motive, Curtea casează etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența de la 22 Iunie 1912

Președenția d-lui M. JULIAN, președinte

Alexandru Mișu cu Societatea Româno-Americană și alții

Concesiune petroliferă.—Stipularea prelungirii concesiunii sub condiția ca concesionarul să notifice voința sa concedentului în anumit termen. Notificare tardivă.—Încheierea unui nou contract.—Necesitatea unei noi transcrieri, spre a fi opozabil terților. (Art. 1 și 2 din legea pentru consolidarea concesiilor petrolifere).

Dacă printr'un contract de concesiune petroliferă se prevede că, la expirarea termenului concesiunei, concesionarul poate prelungi contractul, cu condiție ca el să notifice voința sa către concedent cu cel puțin 6 luni înainte de expirarea termenului primei concesiuni, o asemenea stipulație constituie o ofertă din partea concedentului pentru un nou contract de exploatare cu începere de la expirarea primului contract și prin urmare al doilea contract nu putea să se nască decât din momentul ce concesionarul ar fi

*) Acest rezumat a fost publicat în Curierul Judiciar No. 24/913 pag. 286.

acceptat oferta făcută de concedent prin contractul primitiv și în termenul prevăzut în acel contract. Prin urmare, dacă acea acceptare nu a avut loc în termenul util, ci mai târziu, ea nu poate avea de efect formarea unui nou contract fără un nou consimțământ al concedentului și, în atare caz, noul contract trebuie să fie transcris, spre a fi opozabil terților, neputându-se invoca transcrierea contractului primitiv de concesiune, ale cărui efecte nu mai pot subsista din moment ce oferta cuprinsă în el nu a fost acceptată de concesionar în termenul util *).

Decizia No. 167/912. — Casată după recursul, făcut de Alexandru Mișu, decizia Curței de apel din București s. 1, No. 66/912 dată în proces cu Societatea Româno-Americană ș. a.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l Consilier G. Stoicescu;

Pe d-l avocat Emil Otulescu în dezvoltarea motivelor de casare; și

Pe d-l avocat Al. Bilciurescu, în combateri.

Deliberând,

Asupra mo'ului 1 de casare:

1) «Violarea art. 1 și 2 din legea de consolidare. Curtea violează disp. art. 1 și 2 din legea de consolidare după care între două concesiuni date de același proprietar, are precădere cea anterior transcrisă. Legea de consolidare nu face nici o distincțiune între un contract de concesiune și un contract prin care se prelungește concesiunea. Curtea interpretează greșit sus cititele texte de lege intrucât prelungirea unui contract de concesiune nu este de cât un nou contract făcut cu consimțământul părților în condițiile celui vechi. Transcrierea este introdusă de lege în interesul terților de bună credință și nu este nici o rațiune ca ea să nu protejeze și în contra acelora cari ar face un contract de prelungire ocult fără să îndeplinească formele de publicitate. Curtea, pentru a ajunge la această soluțiune absurdă, cu exces de putere denaturează faptele, căci considerentul pe care își bazează soluțiunea este că prelungirea în speță se operează de drept printr-o simplă în cunoștiință din partea Societății și intru cât chitanța de prelungire s'a făcut la 26 Februarie 1911 anterior transcrierii lui Alex. Mișu, contractul de drept prelungit Judecând astfel Curtea denaturează faptele, căci tot dânsa constată că prelungirea nu se poate opera printr-o simplă scrisoare din partea societății, de cât până la 26 Ianuarie 1911, ciaceu nu s'a făcut, deci pentru o prelungire posterioară, urma ca Curtea să aplice disp. art. 1 și 2 din legea de consolidare»

Având în vedere deciziunea supusă recursului din care se constată următoarele: În anul 1896 Societatea Româno-Americană prin actul autentificat de Trib. Prahova la No. 2285, transcris special la No. 3590/904, a luat în concesiune dela Grigore Niță Neacșu un teren în suprafață de 36'8 m. p. pe termen de 15 ani, cu începere dela 26 Iulie 1896 până la 26 Iulie 1911. Prin acest contract s'a stipulat că Societatea Româno-Americană să poată prelungi concesiunea încă pe un termen de 15 ani, cu condiție ca să notifice voința sa către

concedent cu cel puțin 6 luni înainte de expirarea termenului de 15 ani în temeiul acestui contract. Societatea Româno-Americană a cerut consolidarea terenului concedat care a fost admisă prin hotărârea Trib. Prahova cu No. 39/908, hotărâre executată pe suprafața pământului de către portăre în ziua de 26 Februarie 1911. Societatea Româno-Americană declară că înțelege să beneficieze de clauza din contract și prin urmare să prelungească concesiunea încă pe 15 ani în viitor. Această declarație este vizată de percepție la 26 Februarie 1911; pentru taxa plăței de înregistrare autentificată de Trib. Prahova în ziua de 7 Aprilie și transcrisă special la 16 Aprilie 1911 în intervalul dintre data vizării declarației de percepție și transcrierea ei, adică dela 26 Martie 1911. Alex. Mișu recurentul de astăzi, ia în concesiune același teren ce fusese obiectul concesiunii Societății Româno-Americană, dela același concedent Grigore Niță Neacșu prin act transcris în registrul special al Trib. Prahova cu data de 26 Martie 1911 și cere consolidarea terenului concedat. La această cerere face contestațiune Societatea Româno-Americană, Dinu Niță Neacșu și Ion Moldoveanu pe care comisiunea de consolidare prin hotărârea No. 95/911 o respinge ca nefondată în contra acestei hotărâri, contestatorii nemulțumiți, fac apel și Curtea de apel București s. 1 prin deciziunea No. 66/912 adusă în recurs admite apelul și prin consecință contestațiunea Societății Româno-Americană și respinge cererea de consolidare făcută de Al. Mișu iar contestațiunile lui Dinu N. Neacșu și I. Moldoveanu, le respinge cu fără interes;

Având în vedere că pentru a respinge cererea de consolidare făcută de recurent, Curtea se întemeiază pe autoritatea titlului de concesiune al Societății Româno-Americană transcris în anul 1904 precum și pe declarațiunea de prelungere a contractului de concesiune făcută la 26 Februarie 1911, anterior concesiunii făcută către recurentul Al. Mișu, așa că atunci când acesta a luat concesiunea, adică la 26 Martie 1911, contractul cu Societatea Româno-Americană era deja prelungit fără ca să mai fie nevoie de transcriere, intrucât nu s'a format un contract nou, ci subsista tot vechiul contract cu transcrierea dobândită și opozabilă tuturor;

Considerând că însăși Curtea de apel constată în decizia sa că prin contractul dintre Societatea Româno-Americană și concedentul Gr. N. Neacșu s'a stipulat prelungirea acestui contract, dacă concesionara va înștiința despre aceasta pe concedent printr-o scrisoare, ori când sau cel mai puțin cu 6 luni înainte de expirarea contractului adică cel mai târziu la 26 Ianuarie 1911; că, tot Curtea mai constată din declarația concedentului autentificată la 6 Aprilie 1911, că acesta a fost înștiințat despre prelungirea contractului la 26 Februarie 1911, adică numai cu 5 luni înainte de expirarea contractului;

Că, prin urmare, chiar după constatările de fapt ale Curței de fond, concesionara Societate Româno-Americană n'a comunicat voința sa de a prelungi contractul în termenul prevăzut în acest contract, așa că numai printr-o eroare grosieră de fapt, Curtea de apel a constatat că comunicarea voinței de prelungire s'a făcut în condițiile și termenul prevăzut în contract;

Considerând că contractul de concesiune intervenit între concedent și Societatea Româno-Americană în anul 1896 constată mai întâi o concesiune pură și simplă pe un termen de 15 ani și o ofertă din partea concedentului pentru un nou contract de exploatare încă pe 15 ani viitori cu începere dela expirarea primului contract în toate condițiile acestui din urmă contract; că prin urmare al doilea contract nu putea să se nască decât din momentul ce Societatea Româno-Americană ar fi acceptat oferta făcută de concedent prin contractul primitiv și în termenul prevăzut în acel contract; că în specie Societatea Româno-Americană nu a acceptat oferta în chestiune în termen util și deci concedentul nu mai putea fi ținut de obligațiunea ce-i luase; că prin urmare acceptarea făcută de Societatea

*) Acest rezumat a fost publicat în No. 57,912, pag. 671.

Româno-Americană în ziua de 26 Februarie 1911 cu ocaziunea plății de înregistrare, nu putea avea de efect formarea unui nou contract fără un nou consimțământ al concedentului și în atare caz noul contract trebuia să fie transcris spre a fi opozabil terților;

Considerând că din nimic nu reiese că acest consimțământ ar fi fost dat de către vechiul concedent Gr. N. Neacșu; că plata taxei de înregistrare în ziua de 26 Februarie 1911 și autentificarea declarațiunei făcute de Societatea Româno-Americană în ziua de 7 Aprilie este inoperantă, neconstituind decât manifestarea unilaterală a voinței Societății Româno-Americană; că astfel fiind, Gr. Niță Neacșu fiind degeajat de obligațiunea luată prin contractul cu data 1896, a putut concede valabil terenul în litigiu recurentului Alexandru Mișu;

Că, ori cum ar fi noul contract ce Societatea Româno-Americană pretinde că a obținut dela Gr. Niță Neacșu în virtutea stipulațiunilor înscrise în contractul din 1896, trebuia să fie adus la cunoștința terților prin transcripțiune, ceea ce instanța de fond nu stabilește; Considerând că astfel fiind; Curtea a făcut o greșită aplicațiune a principiilor de drept în ce privește manifestățiunea voinței în materie de contracte a părților și a violat art. 1 și 2 din legea relativă la terenurile petrolifere;

Pentru aceste motive, Curtea, fără a mai discuta și cellalt motiv, casează etc.

TRIBUNALUL DOLJ SECȚIUNEA III

Audiența de la 28 Martie 1913

Președenția d-lui V. POPOVICI, președinte

Oponent reclamant Ion Radu Pâțpa

Sentința corecțională No. 465

Afaceri penale — Parte civilă. — Inadmisibilitatea opoziției

Partea civilă nu are drept de opoziție.

D-l procuror G. Ionescu, cere respingerea opozițiunii ca inadmisibilă;

Tribunalul deliberând,

Asupra opozițiunii făcute de reclamantul Ioan Radu Pâțpa, român, major, p'gar, din com. Risipți, contra sentinței corecționale No. 1619/912, pronunțată de această secțiune, prin care i se respinge ca nefondat apelul făcut contra cărții de judecată penală No. 150/912 a județului ocolului Pleșița, prin care se achită inculpații C. tin M. Turturică și T. tinca I. M. Turturică, ambii din comuna Risipți, pentracă au distrus grăul numitului oponent; Având în vedere actele cauzei și concluziunile d-lui procuror;

Considerând că în ce privește calea de reformarea hotărârei dată în lipsă de către tribunal este în primul rând, opoziția acordată inculpatului prin art. 183 proc. penală, în ceea ce privește despăgubirile civile și Ministerul public, prevăzut de art. 196 procedura penală așa că opozițiunea părții civile nefiind clar prevăzută de vreun articol din procedura penală, această cale îi este închisă;

Considerând că în materie penală, este de drept strict și nu putem decide decât numai în virtutea unui text precis de lege, care în speță nu se găsește și dacă dreptul de opoziție nu s'a acordat părții civile, aceasta a fost făcută intenționat de legiuitor, de oare ce atunci când a vrut să dea dreptul părții civile să atace o sentință a tribunalului, a prevăzut clar cum face prin articolul 197 procedura penală, dând dreptul de apel, și atunci numai pentru despăgubirile civile;

Considerând de asemenea că în enunțarea legiuitorului

de a nu acorda dreptul de opoziție părții civile, mai rezultă și din modul de redactare al art. 198, care arată cum se calculează termenul de apel, când hotărârea s'a dat în lipsă și se vede din acea redactare că înțelegem, că dreptul de opoziție îl are numai condamnatul, lui arătându-i cum să se calculeze dreptul de apel când hotărârea a fost dată în lipsă, ori dacă ar fi acordat și părții civile acest drept, n'ar fi avut decât să dea un înțeles mai general acestui articol, ca să poată să se refere și la inculpat și la reclamant, iar nu așa cum este redactat;

Considerând asemenea că în materie penală este de principiu că textele de lege trebuie totdeauna interpretate în favoarea inculpatului, iar nu în greutatea lui, ori, a admite opoziția părții fără un text precis de lege ar fi de a se îngreuna pozițiunea inculpatului, prin posibilitatea agravării pedepsei, ori aceasta este imposibil, cunoscut fiindcă în materie penală sentința dată de Ministerul public, capătă autoritatea lucrului judecat în ceea ce privește culpabilitatea sau neculpabilitatea inculpatului; ori a repune azi din nou judecarea, ar fi a atinge autoritatea lucrului judecat ceea ce nu se poate susține;

Considerând că nici asupra despăgubirilor civile, nu se poate pronunța Tribunalul, această competență în materie penală fiind excepțională și deci de strictă interpretare; ori neexistând un text de lege precis care să declare cum este în apel că fără a mai condamna se poate acorda despăgubiri civile Tribunalul nu le poate acorda, așa dar pentru toate aceste motive opoziția părții civile e inadmisibilă și urmează a se respinge ca atare;

Pentru aceste motive, redactate de d-l Președinte, de acord cu d-l Procuror, Tribunalul respinge ca inadmisibilă opoziția.

(ss) Vasile C. Popovici; G. Gărdăreanu.

Notă — Tribunalul Dolj, își menține această eronată părere, deși Casația încontinuu, casează! Suntem surprinși de menținerea și aplicarea teoriilor învechite mai ales că în această materie pe lângă cele scrise de noi în Pagini Juridice, 1908, p. 161, la care se adaugă, între altele, o jurisprudență a Casației Jurisprudența 1908 No. 14, p. 301, mai ne vine în sprijin acum în urmă Cursul de procedură penală română, noul volum de o vastă erudiție, al d-lui I. Tanovicăanu, care la pag. 489, No. 757, ne face deosebita onoare a ne cita și pe noi.

Dar mai regretabil este faptul că, redactarea este identică fără nici o schimbare de cuvânt, după sentința corecțională No. 3952 a Tribunalului Dolj secția II, p. o. nuntată în ziua de 11 Decembrie 1907 pe care am adnotat o eu la 1 Februarie 1908 și redactată atunci de d-l C. Călezanu. După un interval de 5 ani, putea să se găsească motive noi!

O concluzie tristă: Nu mai este nevoie să adnotăm fiind că nu se citește

D D St.

NOTĂ.—Fie-ne permis a adăoga la nota colegului nostru dela Craiova, o cercetare mai amănunțită a problemei discutate.

Tribunalele noastre, în general, nu acordă drept de opozițiune părții civile; cunoaștem o

multime de hotăriri în acest sens¹⁾ și aproape niciuna în sens contrariu²⁾.

În schimb însă Curtea noastră de casațiune de mai bine de 30 ani s'a pronunțat în sens contrar, dând drept de opozițiune părții civile, și în mod constant până astăzi menține jurisprudența sa prin numeroase decizii³⁾.

Adăogăm că în Franța, atât doctrina cât și jurisprudența sunt în sensul Curții noastre de casațiune⁴⁾.

Nu odată am criticat jurisprudența Curții noastre de casațiune, însă relativ la chestiunea dreptului de opozițiune al părții civile, cred că instanța supremă are dreptate, și că tribunalele rău fac obstinându-se de a se împotrivi jurisprudenței instanței supreme.

Motivele pe care se întemeiază sistemul admis de tribunale nu pot să reziste criticei. Să examinăm pe cele invocate în prezenta sentință a Trib. Doljiu.

¹⁾ Trib. Neamț, 88 din 13 Februarie, 1889. *Dreptul*, 1889, No. 29; Trib. Covurlui din 11 Decembrie 1893. *Dreptul*, 1894 No. 18; Trib. Iași, 11. 115 din 1 Februarie 1903. *Curierul Judiciar*, 1903, No. 37 și 746 din 2 Octombrie, 1903, (în major) *Curierul Judiciar* 1903, p. 72; Trib. Teleorman, 1581, din 19 Oct. *Dreptul*, 1901, No. 24; Trib. Dolj secț. II, 11 Decembrie, 1907, Pagini jurid. II, 24, din Februarie, 1908 și prezent, sent. secț. III 465 din 28 Martie, 1913. Pagini jurid. an. VII No. 18 din 15 Aprilie, 1913 p. 857; Trib. Romanai, 1 Octombrie, 1909 Pagini jurid. III, 52, p. 109; Trib. Prahova, I, No. 1189, din 1911. *Curierul Judiciar*, 1912, No. 11 p. 131 și Jud. ocol. III, Iași, 173 din 7 Martie, 1903. *Curierul Judiciar*, 1903, p. 72.
²⁾ O singură hotărâre cunoaștem a unei instanțe de fond, C. București, II, 137, din Februarie 1901. *Dreptul*, 1901, No. 24.

³⁾ Cas. II, 433, din 29 Octombrie 1891, B. 1181; Cas. II, 124, 125, 126 și 131 din 9 Martie, 1894, B. 283; Cas. II, 321, din 29 Maiu, 1896, B. 868; Cas. II, 32, din 6 Maiu, 1898, Bulet. p. 761; Cas. II, 283 din 1900. *Dreptul* 1900, p. 47; Cas. II, 254, din 1902, B. p. 675; Cas. II, 553 din 17 Maiu 1905 B. 761; Cas. II, 932, din 1906. *Dreptul*, 1906, p. 37; Cas. II, 933, din 18 Aprilie, 1906. B. 755 *Curierul Judiciar*, 1906, No. 48; Cas. II, 396, din 18 Februarie, 1909. Jurispr. II, No. 8, p. 124; Cas. II, 636, din 19 Februarie 1910, Bul. 262 și Jurispr. II, No. 11, p. 170; Cas. II, 2668, din 15 Septembrie, 1910, B. p. 1200 și Jur. III, p. 469; Cas. II, 2725, din 19 Septembrie, 1911. *Curierul Judiciar*, 1912, No. 11, p. 131; Cas. II, 2740, din 4 Septembrie, 1912 *Curierul Judiciar*, 1912, No. 82, p. 917 și tot acolo în notă se citează, Cas. II, 2418, din 2 Octombrie 1912.

⁴⁾ Vezi Dalloz. Répertoire V-bo Jugement par défaut, No. 467, Nota 2; F. Hélie Instr. criminelle, No. 2959; C. Degois. Traité élémentaire de droit criminel, Paris, 1911, No. 1986.

Se spune mai întâi că opozițiunea părții civile nefiind prevăzută expres de vre-un articol din procedura penală, această cale este închisă.

La acest argument se pot da două răspunsuri:

Mai întâi, după cum cu drept cuvânt observă Curtea de casațiune, opozițiunea și apelul fiind căi de drept comun nu e necesar ca legea să le prevadă expres; din contră pentru a fi cineva privat de aceste căi firești de atacarea hotărârilor trebuie un text formal și clar de lege.

În afară de aceasta, se poate zice împreună cu d. Ștefan Scriban în o notă critică, că dacă în penal se admite contestarea la executare, cu totul neprevăzută în procedura penală, cu atât mai mult trebuie admis dreptul de opozițiune al părții civile.

Un al doilea argument al tribunalului este că în materie penală trebuie interpretare strictă, și legiuitorul se vede că a voit să dea părții civile numai drept de apel, prin art. 197 pr. pen. și aceasta numai în ceea ce privește interesele sale civile.

Argumentul a contrario, că legea dând dreptul de apel părții civile, n'a voit să-i dea și dreptul de opozițiune, ni se pare un raționament fals, fiindcă este știut că raționamentul a contrario nu este bun de cât atunci când duce la regula generală; în cazul nostru însă regula generală fiind opozițiunea, care este o cale de drept comun, raționamentul a contrario care duce la răpirea dreptului comun e un raționament fals.

Vom da un exemplu luat din procedura penală: Art. 391 al. 2 spune că «În procesele criminale partea civilă, care nu va perde cauza, nu va fi nici odată îndatorată la cheltuelile de judecată».

Prin raționamentul contrariu ar rezulta că în procesele corecționale or de simplă poliție, partea civilă care izbutește va putea fi condamnată la cheltueli de judecată, admite-va oare trib. Dolj această interpretare falsă trasă din lege prin raționamentul a contrario?!

Interpretarea penală trebuie de sigur să fie strictă, însă ea trebuie să fie neapărat conformă regulilor logicei.

În cât despre argumentul tras din art. 198 pr. penală, îl socotim atât de slab, în cât credem că e o inadvertență a tribunalului.

Acest articol prevede cum se calculează termenul de apel atât în cazul când hotărârea e con-

tradictorie, cât și în cazul când ea e dată în lipsă. Se afirmă că acest articol n'ar fi general, și că în cazul când hotărârea ar fi dată în lipsă s'ar referi numai la apelul inculpatului, și nu și la al părții civile.

De unde a scos tribunalul această restricțiune? E greu de înțeles!

Observăm mai întâi că art. 198 pr. penală se referă de sigur la art. precedent, și art. 197, vorbește și de apelul părții civile. Dar în afară de aceasta art. 198 pr. penală departe de a fi restrictiv este atât de general pe cât trebuie, fiindcă vorbind de apel în caz de hotărâre dată în lipsă el nu spune că *inculpatul* condamnat în lipsă va avea 19 zile de la comunicare, ci se exprimă în general: *partea cea condamnată*, prin urmare și partea civilă, fiindcă și ea a putut să fie condamnată în lipsă la daune către inculpatul achitat.

Repetăm, acest argument n'are absolut nici o valoare.

În fine tribunalul spune că în materie penală este de principiu că textele de lege trebuie totdeauna interpretate în favoarea inculpatului, iar nu în greutatea lui; acordându-se însă dreptul de opoziție părții civile s'ar îngreuna pozițiunea inculpatului, care ar putea să fie condamnat și penal și civil.

Principiul pus de tribunal este exact, însă aplicarea principiului este rău făcută.

Negreșit că interpretarea textelor penale nu trebuie făcută în potriva inculpatului, dar aceasta numai în cazurile când e vorba de un text de lege obscur, iar nu și atunci când se discută principii juridice cum este principiul că o cale de atac de drept comun există totdeauna când un text clar de lege nu a răpit acel mijloc de atac.

Că inculpatul va fi or nu condamnat, aceasta nu ne importă când discutăm principiile de pro-

cedură; de sigur judecătorii penali vor fi drepti și nu vor osândi de cât dacă va fi vinovat, și dacă vinovatul va fi osândit, nu e nici un rău, ci din contră un mare bine pentru societate.

Și încă, nu voim să discutăm dacă tribunalul în acest caz ar mai putea condamna penal, pe inculpatul achitat în lipsa părții civile.

În schimb, dacă argumentele tribunalului sunt atât de slabe, argumente foarte puternice se pot invoca și au fost invocate de Curtea de casație în sistemul susținut de dânsa.

Și noi am adăugat argumentul următor de rațiune care completează argumentul juridic al Curții de casație.

«Nu trebuie — am zis noi — să facem părții civile care uzează de dreptul de opțiune *) alegând calea penală, o situațiune mai defavorabilă decât înaintea tribunalelor civile, fiindcă aceasta ar depărta partea civilă de calea penală, ceea ce nu este în interesul represiunii infracțiunilor.

«Este știut și criticat de doctrină faptul că situațiunea părții vătămate în procesul penal este foarte nefavorabilă; nu trebuie a mai înrăutăți această situațiune și prin cale de interpretare, trebuie să ne gândim totdeauna că partea civilă e cel mai bun și cel mai folositor aliat al ministerului public».

Acestea sunt motivele care ne fac, că oricât de răspândit ar fi la tribunale sistemul ce combatem, noi împreună cu colegul nostru dela Craiova, preferăm sistemul Curții noastre de casație, care are în favoarea sa principiile, rațiunea, interesul public, și în fine doctrina și jurisprudența franceză.

I. TANOVICIANU

*) Din greșeală s'a pus opozițiune în loc de opțiune în textul pe care îl reproducem din Cursul nostru de proc pen

REZUMATELE JURISPRUDENTEI INALTEI NOASTRE CURTI DE CASATIE ¹⁾

CASATIE S. I

Recurentul Gh. St. Dima prin d-l avocat N. Constantinescu.
Intimatul Vasile Ioniță prin d-l avocat N. Moisescu.

* Competința. — Litigiu. — Declararea valorii

¹⁾ Deciziile ale căror spețe sunt însemnate cu steluță * prezentând o importanță juridică deosebită, vor fi publicate în extenso în numerele viitoare.

Redacția

în acțiune. — Imposibilitatea pârâtului de a contesta valoarea declarată din cauza declinatorului de competență dela prima instanță. — Dacă în acest caz se aplică art. 62 și 64 din legea jud. de ocoale din 1896.

1. Dispozițiunea din art. 62 și 64 din legea judecătorilor de ocoale din 1896, după care valoarea litigiu-

lui trebuie arătată de reclamant în acțiune, iar în caz de contestație, judecătorul va aprecia după acte, expertize, etc., nu se poate aplica atunci când cealaltă parte nu a avut puțința a contesta valoarea din cauză că prima instanță și-a declinat competența, iar la instanța de apel i s'a respins apelul ca neadmisibil. (Cas. s. I, decizia 182 din Februarie 1913, prin care se casează decizia C. de apel Galați s. II No. 79/912).

Recurentul Ion Iordache Băzu prin d-l avocat C. Țunescu.
Intimatul Const. Holtea, lipsă.

***Autoritate de lucru judecat. — Hotărîre de respingerea unui apel ca tardiv. — Dobîndirea efectului lucrului judecat. — Dacă instanța mai poate judecă un al doilea apel în contra aceleiași hotărîri. — Art. 1201 c. civ.**

2. Hotărîrea prin care instanța de apel respinge un apel ca tardiv, are de efect de a confirma hotărîrea primei instanțe adusă în judecata sa și de a închide ast-fel acelei părți dreptul de a uza din nou de calea apelului în contra aceleiași hotărîri.

De aci rezultă că, hotărîrea de respingere a unui apel ca tardiv, dacă n'a fost atacată cu recurs, sau dacă recursul a fost respins, are autoritate de lucru judecat în acest sens că închide calea judecării unui al doilea apel făcut de aceiași parte contra aceleiași hotărîri.

Prin urmare, în cel de al doilea apel, existînd toate elementele cerute de art. 1201 c. civ., pentru existența lucrului judecat, violează acest articol tribunalul cînd judecă al doilea apel și după ce îl admite în termen judecă fondul procesului. (Cas. s. I, decizia 189 din 4 Martie 1913, prin care se casează sentința trib. Mehedinți s. I, No. 36/912).

CASAȚIE S. II

Recurenta Maria I. Ghergut s. a., în persoană.
Intimatul Anton Martinăș prin d-l avocat Paul Manoliu.

Recurs în casație. — Materie civilă. — Declaraarea lui la această instanță. — Cazul cînd a fost declarat la altă instanță. — Calcularea termenului din ziua primirii la casație. — Art. 38 l. Curții de casație.

1. După art. 38 din legea Curții de casație, recursul în casație avînd a se face prin petiție înscris depusă la Grefa Curții, urmează că, pentru calculul termenului de recurs, nu se poate ține în seamă de căt ziua în care recursul a fost primit la Curtea de casație, iar nu la altă instanță care nu este competentă a primi recursurile. (Cas. s. II, decizia civilă 37 din 5 Februarie 1913, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței trib. Roman No. 465/912).

Recurentul Isac Kinbaum prin d-l avocat I. Tepeș.
Ministerul Public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

Drept electoral. — Dobrogea. — Acordarea în-

tregimei drepturilor politice. — Minor. — Dreptul său a reclama calitatea de cetățean în timp de un an dela majoritate. — Adresarea cererii la tribunal, care judecă cu apel la Curtea de apel.

2. După legea pentru acordarea drepturilor politice locuitorilor din Dobrogea, cererile de recunoașterea calității de cetățean român, pentru descendenții minori ai locuitorilor prevăzuți în alin. a de sub art. I, se face de tutori și în lipsa lor de primar, iar dacă cererea nu s'a făcut la timp, minorul devenit major are timp de un an de la majoritate, dreptul de a reclama înaintea tribunalului domiciliului lui beneficiul acestor legi. Tribunalul avînd a judeca aceste cereri conform dreptului comun, sentința sa este supusă apelului la Curtea de apel, așa că este neadmisibil apelul adresat la Curtea de casație în contra sentinței tribunalului. (Cas. s. II, decizia electorală 70 din 4 Martie 1913, prin care s'a respins ap. l. contra sentinței trib. Constanța 1287/912).

Recurentul I. B. Nițu s. a., lipsă.
Ministerul Public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

***Distruhere. — Dacă constituie acest delict faptul de a întoarce cu plugul un ogor ce se pretinde că e al altuia. — Soluție negativă. — Casare fără trimitere. — Art. 352 c. p. și 35 lit. a din legea Curții de casație.**

3. a) Faptul de a întoarce cu plugul un ogor ce se pretinde că este proprietatea altuia nu constituie nici o infracțiune la legea penală, ci o simplă turburare de posesiune.

b) Casarea se face fără trimitere, cînd ea se face pe motiv că faptul nu constituie un delict penal. (Cas. s. II decizia penală No. 327 din 15 Februarie 1913 prin care s'a casat fără trimitere sentința trib. Ilfov s. II No. 1547/912)

Recurentul I. D. Popescu, lipsă.
Ministerul Public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

Abuz de încredere. — Instreținarea lucrurilor sechestrate. — Plata ulterioară deschiderii acțiunii publice. — Existența delictului. — Inutilitatea unui termen de grație. — Art. 330 al. 1 c. penal.

4. Faptul de a instreina niște produse sechestrate pentru datorii către stat se pedepsește conform art. 330 al. I c. penal, iar plata ulterioară nu poate influența întru nimic asupra efectelor unei acțiuni publice deschisă anterior, de unde urmează că termenul de grație cerut la tribunal este inutil. (Cas. s. II decizia penală No. 341 din 18 Februarie 1913, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței trib. Constanța No. 1949/912).

Recurentul Mihai Ion, lipsă.
Ministerul Public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

Furt. — Circumstanță personală autorului.

Rudenie cu reclamantul. — **Apărare de pedeapsă.** — **Art. 307 c. penal.** — **Dacă poate folosi tănuitorului.** — **Soluție negativă.**

5. Circumstanța personală autorului furtului, că se găsește în grad de rudenie cu reclamantul, pentru care art. 307 c. penal nu pedepsește furtul, nu poate folosi întru nimic tănuitorului, al cărui fapt constituie un delict cu totul independent de acela de furt. (Cas. s. II, decizia penală 427 din 27 Februarie 1913, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței trib. Prahova s. II, No. 2066/912).

Cererea făcută de d-l Procuror Trib. Dolj de a se regula comp. în cauza lor C. Saracin ș. a.
Ministerul Public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

Legea meseriilor. — **Maistru și lucrător găsiți fără carnet.** — **Contravenție.** — **Declinarea competenței de a judeca atât din partea judecătoriei, cât și a tribunalului, ca fiind de competența Casei meseriilor.** — **Dacă e loc la regulare de competență.**

6. Dacă atât judecătoria de pace, cât și tribunalul, și-au declinat competența de a judeca faptul imputat unui maistru și unui lucrător, cari au fost găsiți la o mașină de treierat fără carnet, pe motiv că prin legea de organizarea meseriilor din 1912 asemenea contravențiuni se pedepesc de Casa Centrală a meseriilor, nu este locul a se pronunța un regulament de competență în asemenea caz, nefiind în cauză un conflict negativ de jurisdicție. (Cas. s. II decizia penală No. 430 din 27 Februarie 1913 prin care s'a trimis afacerea d-lui Prim. Procuror al trib. Dolj).

CASAȚIE S. III

Recurenta Primăria Capitalei prin d-l avocat G. Tașcu.
Intimații Leanca și I. Dumitru prin d-l avocat D. R. Ioanățescu.

Expropriare. — **Oferta administrației.** — **Răspunderea proprietarului.** — **Fixarea pretențiunilor.** — **Acordarea unei despăgubiri superioare de către instanța de fond.** — **Exces de putere.** — **Casare.** — **Art. 36 și 51 l. p. exprop.**

1. După art. 36 din legea de expropriare, proprietarii expropriați sunt datori să răspundă până în 10 zile de la notificarea ofertei ce administrația le va face conform art. 35 din lege, să declare în scris dacă nu se mulțumesc cu sumele ce li s'au oferit, ca despăgubire și să arate suma pretențiunilor lor, iar după art. 51 comisia arbitrală în nici un caz nu poate hotărâ un preț mai mic de cât cel oferit sau mai mare de cât cel cerut.

Violează dar aceste dispoziții ale legii și săvârșește un exces de putere Curtea de apel, când acordă ca despăgubire o sumă mai mare de cât cea pretinsă de proprietarul expropriat, prin declarația făcută în scris conform art. 36 în urma ofertei administrației. (Cas. s. III decizia 85 din 12 Februarie 1913, prin care s'a casat decizia de exprop. a C. de Apel București s. IV, No. 23/912).

Recurenta Firma Grigoriu, Mincu & Roșca prin d-l avocat An. Veniamin.

Intimatul Ministerul de fin. prin d-l avocat Ottulescu.

Contravenție vamală. — **Constatare.** — **Proces-verbal.** — **Aprobarea lui în 5 zile.** — **Lipsă de nulitate.** — **Dacă trebuie semnată fiecare filă a procesului-verbal de agentul constator și de contravenient.** — **Contravenție săvârșită de o societate în nume colectiv.** — **Modul de reprezentare al societății la constatarea contravenției.** — **Art. 210 l. vamală.**

2. a) Dispoziția art. 210 din legea vămilor ca administrația vămilor să decidă în termen de 5 zile dacă se cuvine sau nu a da urmare procesului verbal de contravenție, nefiind prevăzută sub pedeapsă de nulitate, urmează că nu se poate anula procesul verbal din această cauză.

b) Contravențiunile la legea vămilor, în afară de contrabandele de mărfuri introduse prin locuri ascunse, fiind de natură civilă, iar nu penală, nu se poate cere nulitatea unui asemenea proces verbal pe motiv că nu s'a semnat fiecare filă a procesului verbal de cei ce au făcut constatarea și de contravenient, cum e în materie penală, întrucât legea vămilor prin nici o dispozițiune a ei nu prevede această formalitate.

c) Când se comite o contravenție vamală de o societate în nume colectiv, este valabil procesul verbal, făcut în asistența unui reprezentant al ei, care a luat parte în tot timpul cât a ținut dresura lui, și semnat de un altul, când se constată că fiecare asociat în parte are semnătura socială pentru afaceri de vămuire. (Cas. s. III, decizia No. 92 din 15 Februarie 1913, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței Trib. Brăila, s. I, No. 287/912).

Recurentul Ministerul de fin. prin d-l avocat C. Marinescu.
Intimatul Gh. D. Telescu prin d-l avocat Ghinescu.
Ministerul Public prin d-l Proc. N. I. Zănfirescu.

***Taxe succesoriale.** — **Avere dotală rămasă moștenire copilor.** — **Plata taxei succesoriale, independent de taxa datorită pentru înzestrare, care se plătește la moartea înzestrătorului.** — **Art. 48 și 49 l. timbrului.**

3. Copii cari moștenesc averea zestră la a mamei lor datoresc statului taxa pentru succesiune, neputând obiecta că plata taxei pentru înzestrare este amânată la moartea înzestrătorului, conform art. 49 l. timbrului, căci în specie nu e vorba de această taxă de înregistrare datorită de înzestrat și care în adevăr se plătește la moartea înzestrătorului, ci de taxa de succesiune care se datorește de moștenitori, indiferent de titlul cu care autorul lor a stăpânit averea ce se moștenește. (Cas. s. III, decizia 112 din 19 Februarie 1913, prin care s'a casat sentința trib. Argeș No. 34/912).

Ecouri dela examenele de drept

XVIII

- Prin ce acțiuni sunt protejate servituțile?
- Prin actio servata!